

ABANT-DOKURCUN AKASINDA KUZEY **ANADOLU FA.Y**
ZUMUNUN KUZEY ve **GÜNEYİNDE** KALAN KESİMİN
JEOLOJİK **EVİRİMİ**

GEOLOGICAL **EVOLUTION** OF THE AREA LO'CATED M
THE NORTH AND SAOUTH OF THE NORTH ANATOLIAN
FAULT ZONE BETWEEN ABANT AND DOKURCUN.

Yücel YILMAZ, İÜ. Yerbilimleri Fakültesi
Ali Malik GÖZÜBOL,, t.Ü. Yerbilimleri Fakültesi
Okan TÜYSÜZ, t.Ü. Yerbilimleri Fakültesi
Erdoğan YİĞİTBAŞ, t.Ü. Yerbilimleri Fakültesi

Abant ile Dokurcun arasında kalan kesimde Kuzey Anadolu Fay zonu-
nuna göre biri kuzeyde, diğeri güneyde olmak üzere iki farklı kaya toplu-
luğ u yer alır. Komş u olmalarına rağmen bu istifler tabandan Üst Eosene
kadarki kesimde, fayın yanal atımıyla açıklanamayacak kadar farklı za-
man, ortam ve koşullarda gelişmiş topluluklar olarak görülmektedirler.

Kuzeydeki istifin tabanında oldukça iyi korunmuş, düzenli bir ofiyolite
dizisi bulunur. Bu dizinin birimleri arasında yerel olarak tekrarlan-
ma, ezilme veya metamorfizma etkileri varsa da genelde düzeni tanınabi-
len bir istiftir.

Ofiyolite, kataklastik, tektonik bir zonla Paleozoyik yaşlı bir istif
örtmektedir. Paleozoyik istifi, alttan üste doğru metakonglomera, kuvar-
sit, rekristalize kireçtaşı-mermer ve bunlarla girik kayraklardan oluş-
maktadır. Bu dizi, İstanbul-Zonguldak arasında bulunan Paleozoyik isti-
finin metamorfik eşdeğeri olarak görülmektedir.

Paleozoyik istifini ofiyolite blokları içeren bir kaotik kaya topluluğ u
tektonik dokanakla örtmektedir. Kaotik birim aslında sözü edilen ofiyolite
Paleozoyik istifinin tektonik karışımından oluşan bir topluluktur.
Yer yer tipik bir melanj özelliğindedir.

Kaotik topluluğu, Alt Eosen (Paleosen ?) de başlayan yeni bir transgresyonun ilk birimleri örtmektedir. Orta-Üst Eosende volkanizma ile birlikte kaim bir kırıntılı çökel istifi gelişmiştir. Bunun bazı seviyeleri hem fay zonunda, hem de güney toplulukta görülür. Bu birim bölgede, kuzey ve güney toplulukları örten en yaşlı ortak birimdir.

Güney topluluğun temelinde çoğun granitik kayalar yer alır. Bölge çapında yaygın transgresyon Alt Jura (Üst Triyas ?) da başlayarak kesiksiz olarak Üst Kretase-Paleosen sonuna kadar devam etmiştir. Sığ bir ortamdan karbonat platformu haline geçen güney toplulukta daha sonra fliş çökeltmiş ve çökelen fliş istifıyla Üst Kretase'de kuzeye bakan Atlantik tip bir kıta kenarı gelişmiştir.

- Kampaniyen'de fliş içine ekzotik ofiyolitik, mavi şist metamorfizmalı bloklar taşınmışlardır. Bunu izleyen evrede, çökel rejimi değişmiş ve bölgede hızla rengresif bir istif gelişmiş, Paleosen'de karasal çökellere geçilmiştir.

Sakarya kıtasının kuzey kenarı Üst Kretase başında kuzeye bakan Atlantik tip bir kıta kenarı haline gelirken aynı okyanusun kuzeyinde ise aktif bir hendek-yay sistemi gelişmiştir Bu kenarda dalma batmaya bağlı olarak bir melanaj prizması oluşmuş, dilimlenen okyanus taban malzemesi, hem kıtanın temel birimleri Ue karışmış, hem de sıkışma ve itilme ile yükselmiştir. Üst Kretase sonuna doğru bu ofiyolit dilimleri artan kompresif stresler nedeniyle güney kıta üzerine yerleşirken, kuzeye doğru da retroşariyajlar gelişmiştir.

Sakarya kıtasının, Batı Pontid kıtası ile çarpışması Üst Eosen'den önce bitmiş olmalıdır. Çünkü Üst Eosen çökelleri her iki birimi de örtmektedir.